

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ
ΤΜ. ΤΕΧΝ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Αρ. Μελ. 31/2018

ΕΡΓΟ: Ανάπλαση πλατειών Νομής,
Σερβωτών, Πετροπόρου.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (Σ. Α. Υ.)

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Φαρκαδόνα 08/11/2022
Ο Προϊστάμενος ΤΤΥ

Φαρκαδόνα 08/11/2022
Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ

Ράδος Παναγιώτης
Χημικός Μηχανικός

Παπαϊωάννου Ευδοκία
Πολιτικός Μηχανικός

- **Σχέδιο Ασφάλειας & Υγείας (Σ.Α.Υ.) - Περιεχόμενα**

- **ΤΜΗΜΑ Α'** : Γενικά.
- **ΤΜΗΜΑ Β'** : Κίνδυνοι που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά την εκτέλεση του έργου.
- **ΤΜΗΜΑ Γ'** : Μέτρα για την πρόληψη και αποτροπή των κινδύνων και γενικά για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.
- **ΤΜΗΜΑ Δ'** : Πρόσθετα στοιχεία.
- **ΤΜΗΜΑ Ε'** : Νομοθετικά κείμενα για τη λήψη μέτρων προστασίας.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (Σ.Α.Υ.)
(ΠΔ 305/96 Άρθρο 3 παράγραφοι 3,4,5,6,8,9,10)

ΤΜΗΜΑ Α

ΓΕΝΙΚΑ

1. ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΑΥΤΟΥ

Το έργο ανήκει στην κατηγορία των Δημοσίων Έργων και αφορά αναβάθμιση-ανάπλαση των κεντρικών πλατειών των οικισμών Νομής, Σερβωτών και Πετροπόρου.

2. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πλατεία Τ.Κ. Νομής

Θα γίνουν οι εξής παρεμβάσεις:

Καθαίρεση πλακοστρωμένων διαδρόμων και υπόβασης από σκυρόδεμα όπου υπάρχει στα παρτέρια 3 και 4, στον κύριο χώρο της πλατείας έξω από το παρτέρι 4 και στις εισόδους της πλατείας βόρεια, δυτικά και νότια, συνολικού εμβαδού περίπου 385m².

Εκσκαφή των χώρων των διαδρόμων που θα καθαρευθούν, όπως και του χώρου του παρτεριού 2, συνολικής επιφάνειας 260m² και το βάθος εκσκαφής περίπου 0,20 – 0,30m.

Προμήθεια και διάστρωση φυτικής γης στους ανωτέρω χώρους και στον χώρο του ανενεργού συντριβανιού στο παρτέρι 3, περίπου 180m³.

Κατασκευή βάσης από σκυρόδεμα στο παρτέρι 4 για την τοποθέτηση κιόσκι, κατασκευή θεμελίωσης από σκυρόδεμα για την κατασκευή πέτρινων καθιστικών στον κύριο χώρο της πλατείας και κατασκευή βάσης για πλακόστρωση διαδρόμου στο παρτέρι 3.

Οριοθέτηση του κυρίου χώρου της πλατείας με κρασπεδορείθρα συνολικού μήκους περίπου 85,00m².

Καθαίρεση των κρασπεδορείθρων εντός του χώρου της πλατείας

Διάστρωση του κύριου χώρου και των εισόδων της πλατείας με βιομηχανικό δάπεδο επί της υφιστάμενης πλακόστρωσης περίπου 1150,00m².

Κατασκευή πέτρινων καθιστικών συνολικού μήκους 50,00m περίπου με αργολιθοδομή δύο ορατών όψεων και πλακόστρωση των καθισμάτων με χονδρόπλακες ακανόνιστου σχήματος.

Πλακόστρωση με χονδρόπλακες ακανόνιστου σχήματος του διαδρόμου του παρτεριού 3 περίπου 170,00m².

Επένδυση τοίχων περιμετρικά της πλατείας και της περιτοίχισης του κοινοτικού καταστήματος περίπου 380,00m².

Κατασκευή κιόσκι εντός του παρτεριού 4 και στάση λεωφορείου στην δυτική είσοδο της πλατείας με στύλους από αργολιθοδομή μιας ορατής όψης, ξύλινη στέγη και επιστέγαση με ασφαλτοπίλημα.

Αποξήλωση 5 ιστών φωτισμού.

Τοποθέτηση 5 ιστών φωτισμού με φωτιστικά σώματα LED, με τις απαραίτητες εργασίες για σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτροδότησης.

Κατασκευή βρύσης στο παρτέρι 3.

Πλατεία Τ.Κ. Σερβωτών

Θα γίνουν οι εξής παρεμβάσεις:

Καθαίρεση τοίχου από άοπλο σκυρόδεμα στο παρτέρι 2 μήκους 3,00m και μέσου ύψους 1,00m.

Καθαίρεση πλακόστρωσης στις σκάλες στο βόρειο τμήμα της πλατείας για μήκος 19,00m περίπου.

Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης στο βόρειο τμήμα του παρτεριού 1 και του παρτεριού 3, συνολικού μήκους 25,00m περίπου. Το τοίχειο θα κατασκευαστεί από οπλισμένο σκυρόδεμα C16/20 και θα έχει ύψος περίπου 1,30m.

Επένδυση των εξωτερικών τοίχων περιμετρικά της πλατείας με αργολιθοδομή μιας ορατής όψης, συνολικής επιφάνειας 96,00m².

Διάστρωση του βορειοδυτικού τμήματος της πλατείας που καλύπτεται μόνο από τσιμέντο με κυβόλιθο επιφάνειας περίπου 620,00m².

Κόψιμο - εκρίζωση θάμνων μπορντούρας για μήκος 50 μέτρων κατά μήκος των υφιστάμενων παρτεριών.

Καθαίρεση μεμονωμένων στοιχείων κατασκευών από άοπλο σκυρόδεμα με εφαρμογή συνήθων μεθόδων καθαίρεσης ποσότητας που είναι τα κράσπεδα των παρτεριών όπου θα κατασκευαστούν πεζούλια

Κατασκευή πεζουλιών στις πλευρές των παρτεριών εσωτερικά της πλατείας με αργολιθοδομή δύο ορατών όψεων, ύψους 0,50m και πλάτους 0,40m και συνολικού μήκους 116,00m.

Επίστρωση με χονδρόπλακες ακανόνιστες των καθισμάτων των πεζουλιών και του επάνω μέρους των τοίχων περιμετρικά της πλατείας, καθώς και κατεστραμμένων τμημάτων του πεζοδρομίου.

Επισκευή με αντικατάσταση φθαρμένων πλακών ορθογωνικής διατομής στα σκαλοπάτια περιμετρικά της πλατείας.

Καθαίρεση κατεστραμμένου κρασπεδορείθρου ανατολικά της πλατείας και τοποθέτηση καινούριου για μήκος περίπου 60,00m.

Αποξήλωσητσιμεντοϊστών φωτισμού στον χώρο της πλατείας.

Τοποθέτηση 5 καινούριων ιστών φωτισμού και φωτιστικών LED με τις απαραίτητες εργασίες για σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτροδότησης.

Πλατεία Τ.Κ. Πετροπόρου

Θα γίνουν οι εξής παρεμβάσεις:

Καθαίρεση των κρασπεδορείθρων εντός του χώρου της πλατείας

Τοποθέτηση νέων προκατασκευασμένων κρασπεδορείθρων που θα οριοθετούν τον χώρο όπου θα γίνει η διάστρωση, περίπου 280,00m.

Διάστρωση του κεντρικού χώρου της πλατείας και των διαδρόμων με σταμπωτό δάπεδο επί της υφιστάμενης πλακόστρωσης. Η επιφάνεια που θα πλακοστρωθεί είναι περίπου 1.000,00m².

Διαμόρφωση και οριοθέτηση του χώρου του μνημείου με κατασκευή πέτρινων πεζουλιών μήκους περίπου 25,00m, ύψους 0,50m και πλάτους 0,40m.

Κατασκευή πέτρινων πεζουλιών στους χώρους όπως φαίνεται στο επισυναπτόμενο σχέδιο.

Επένδυση του τοίχου στο ανατολικό μέρος της πλατείας με πέτρα περιοχής ακανονίστου σχήματος.

Κατασκευή σκεπαστής βρύσης δύο όψεων με στύλους από αργολιθοδομή μιας ορατής όψης, πεζούλια από αργολιθοδομή δύο ορατών όψεων, ξύλινη στέγη και επιστέγαση με ασφαλτοπίλημα.

Κατασκευή 2 κιόσκι στους χώρους πρασίνου δυτικά της πλατείας εξωτερικών διαστάσεων 5,00x6.00m. με στύλους από αργολιθοδομή μιας ορατής όψης, πεζούλια από αργολιθοδομή δύο ορατών όψεων, ξύλινη στέγη και επιστέγαση με ασφαλτοπίλημα.

Κατασκευή στάσης λεωφορείου στην δυτική πλευρά της πλατείας με στύλους από αργολιθοδομή μιας ορατής όψης, ξύλινη στέγη και επιστέγαση με ασφαλτοπίλημα.

Προμήθεια και τοποθέτηση 5 καινούριων ιστών φωτισμού και φωτιστικών LED με τις απαραίτητες εργασίες για σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτροδότησης, σε θέσεις που θα υποδειχθούν από την υπηρεσία.

Για την εκτέλεση του έργου θα χρησιμοποιηθούν τα παρακάτω οχήματα – μηχανήματα – εργαλεία: φορτηγά οχήματα, γερανοφόρα οχήματα, τροχό, ηλεκτροσυγκολλητικά εργαλεία.

3. ΑΚΡΙΒΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΟΥ

Το έργο περιλαμβάνει εργασίες στις πλατείες των οικισμών Νιμής, Σερβωτών και Πετροπόρου Δήμου ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ.

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Δήμος Φαρκαδόνας, Τ.Κ. 42031

5. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΧΡΕΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΑΥ

Ευδοκία Παπαϊωάννου, Πολιτικός Μηχανικός Δήμου Φαρκαδόνας.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΦΑΣΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το έργο θα κατασκευαστεί στις εξής φάσεις εργασίας :

1. Καθαυρέσεις – Εκσκαφές - Σκυροδέματα.

1.1 Καθαυρέση τοίχου τσιμεντοπλινθοδομής, καθαυρέση πλακοστρώσεων, καθαυρέση αόπλου σκυροδέματος με μηχανικά μέσα.

1.2 Σκυροδέματα, ξυλότυποι σιδηρούς οπλισμός.

1.3 Επιχώσεις

2. Τοιχοδομές - Επιστρώσεις – Επενδύσεις.

2.1. Τσιμεντοπλινθοδομές - Τοιχοδομές.

2.2. Επίστρωση με χονδρόπλακες

ΤΜΗΜΑ Β΄

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Σύμφωνα με τις φάσεις κατασκευής του έργου που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα φάσεων οι πιθανοί κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν εμφανίζονται στους επισυναπτόμενους πιο κάτω πίνακες.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Συμπληρώνονται οι επισυναπτόμενοι πίνακες που συντίθενται οριζόντια μεν από προκαταγεγραμμένες «πηγές κινδύνων», κατακόρυφα δε από μη προκαθορισμένες «φάσεις και υποφάσεις εργασίας». Ο συντάκτης του ΣΑΥ:

1. Αντιστοιχίζει τις φάσεις / υποφάσεις του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτές απαριθμούνται στον παρακάτω πίνακα φάσεων εργασίας σε θέσεις του πινακιδίου, που για λόγους ευκολίας είναι ενσωματωμένο σε όλους τους πίνακες.

2. Για κάθε επιμέρους φάση / υποφάση εκτέλεσης του έργου επισημαίνει τους κινδύνους που κατά την κρίση του ενδέχεται να παρουσιαστούν. Η επισημάνση γίνεται με την αναγραφή των αριθμών 1, 2, ή 3 στους κόμβους του πίνακα όπου αντίστοιχα εντοπίζεται πιθανή πηγή κινδύνου. Η χρήση των αριθμών είναι υποκειμενική, αποδίδει δε την αντίληψη του συντάκτη για την ένταση των κινδύνων.

Ο αριθμός 3 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι:

είτε (i)

η πηγή κινδύνου είναι συνεχώς παρούσα κατά την εξεταζόμενη φάση / υποφάση εργασίας (π.χ. κίνδυνος κατάρρευσης κατά την εκσκαφή θεμελίων δίπλα σε παλαιά οικοδομή).

είτε (ii)

οι ιδιαίτερες συνθήκες του έργου δημιουργούν αυξημένη πιθανότητα επικίνδυνων καταστάσεων (π.χ. κίνδυνος αστοχίας των πρανών εκσκαφής, όταν το έδαφος είναι μικρής συνεκτικότητας, ή υδροφορεί κλπ.).

είτε (iii)

ο κίνδυνος είναι πολύ σοβαρός, έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι περιορισμένη (π.χ. κίνδυνος έκρηξης λόγω απρόσεκτης χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος ή γυμνής φλόγας σε χώρο αποθήκευσης εκρηκτικών ή σε δεξαμενή καυσίμων).

Ο αριθμός 1 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου :

είτε (i)

η πηγή κινδύνου εμφανίζεται περιοδικά ή με χρονικά διαλείποντα τρόπο (π.χ. κίνδυνοι τραυματισμών από ανατροπές υλικών σε οικοδομικό εργοτάξιο).

είτε (ii)

δεν συντρέχουν ειδικές αιτίες αύξησης των κινδύνων (π.χ. κίνδυνοι από την κίνηση οχημάτων σε ένα ευρύχωρο υπαίθριο εργοτάξιο).

είτε (iii)

ο κίνδυνος δεν είναι σοβαρός έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι μεγάλη (π.χ. κίνδυνοι από την εκτέλεση υπαίθριων εργασιών σε συνθήκες καύσωνα).

Ο αριθμός 2 χαρακτηρίζει τις θεωρούμενες ως ενδιάμεσες των 1 και 2 περιπτώσεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	Φ1 Καθαιρέσεις – Εκσκαφές - Σκυροδέματα	1. 2. 3.	Καθαίρεση τοίχου τσιμεντοπλινθοδομής, καθαίρεση πλακοστρώσεων, καθαίρεση απόπλου σκυροδέματος με μηχανικά μέσα. Σκυροδέματα, ξυλότυποι, σιδηρούς οπλισμός.
	Φ2 Τοιχοδομές - Επιστρώσεις – Επενδύσεις.	1. 2. 3.	Τσιμεντοπλινθοδομές - Τοιχοδομές. Επίστρωση με χονδρόπλακες

Κίνδυνοι	Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ1.2	Φ1.3	Φ2.1	Φ2.2				
01000. Αστοχίες εδάφους										
01100. Φυσικά πρηνή	1101	Κατολίσθηση. Απουσία / ανεπάρκεια υποστήριξης.								
	1102	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας								
	1103	Στατική επιφόρτιση. Ανατινάξεις.								
	1104	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία.								
	1105	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις.								
	1106	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός.								
01200. Τεχνητά πρηνή & εκσκαφές	1201	Κατάρρευση. Απουσία / ανεπάρκεια υποστήριξης.								
	1202	Αποκολλήσεις. Απουσία/ανεπάρκεια προστασίας								
	1203	Στατική επιφόρτιση. Υπερύψωση.								
	1204	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις / εξοπλισμός.								
	1205	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία.								
	1206	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις.								
	1207	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός.								
01300. Υπόγειες εκσκαφές	1301	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Ανυποστήλωτα τμήματα.								
	1302	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Ανεπαρκής υποστήλωση.								
	1303	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Καθυστερημένη υποστήλωση.								
	1304	Κατάρρευση μετώπου προσβολής.								
01400. Καθιζήσεις	1401	Ανυποστήρικτες παρακείμενες εκσκαφές.								
	1402	Προϋπάρχουσα υπόγεια κατασκευή.								
	1403	Διάνοιξη υπογείου έργου.								
	1404	Ερπυσμός.								
	1405	Γεωλογικές / γεωχημικές μεταβολές.								
	1406	Μεταβολές υδροφόρου ορίζοντα.								
	1407	Υποσκαφή / απόπλυση.								
	1408	Στατική επιφόρτιση.								
	1409	Δυναμική καταπόνηση – φυσική αιτία.								
	1410	Δυναμική καταπόνηση – ανθρωπογενής αιτία.								
01500. Άλλη πηγή	1501									
	1502									
02000. Κίνδυνοι από εργοταξιακό εξοπλισμό										
02100. Κίνηση οχημάτων	2101	Συγκρούσεις οχήματος – οχήματος.	1	1	1	1	1			
	2102	Συγκρούσεις οχήματος – προσώπων.	1	1	1	1	1			
	2103	Συγκρούσεις οχήματος – σταθερού εμποδίου.	1	1	1	1	1			

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ1.1	Φ1.2	Φ1.3	Φ2.1	Φ2.2			
	4306	Λαξεύσεις / τεμαχισμός λίθων.								
04400. Εκτοξευόμενα υλικά	4401	Εκτοξευόμενο σκυρόδεμα.	1	1	1	1	1			
	4402	Αμμοβολές.								
	4403	Τροχίσσεις / λειάνσεις.				3	3			
04500. Άλλη πηγή	4501									
05000. Πτώσεις – μετατοπίσεις υλικών & αντικειμένων										
05100. Κτίσματα – φέρων οργανισμός	5101	Αστοχία. Γήρανση.								
	5102	Αστοχία. Στατική επιφόρτιση.								
	5103	Αστοχία. Φυσική δυναμική καταπόνηση.	1	1	1	1	1			
	5104	Αστοχία. Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση.								
	5105	Κατεδάφιση.	1	1						
	5106	Κατεδάφιση παρακειμένων.								
05200. Οικοδομικά στοιχεία	5201	Γήρανση πληρωτικών στοιχείων.								
	5202	Διαστολή - συστολή υλικών.								
	5203	Αποξήλωση δομικών στοιχείων.								
	5204	Αναρτημένα στοιχεία & εξαρτήματα.								
	5205	Φυσική δυναμική καταπόνηση.								
	5206	Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση.								
	5207	Κατεδάφιση.	1	1						
	5208	Αρμολόγηση / αποαρμολόγηση προκατασκ. στοιχείων.				1	1			
05300. Μεταφερόμενα υλικά - Εκφορτώσεις	5301	Μεταφορικό μηχάνημα. Ακαταλληλότητα / ανεπάρκεια.	1	1	1	1	1			
	5302	Μεταφορικό μηχάνημα. Βλάβη.	1	1	1	1	1			
	5303	Μεταφορικό μηχάνημα. Υπερφόρτωση.	1	1	1	1	1			
	5304	Απόκλιση μηχανήματος. Ανεπαρκής έδραση.	1	1	1	1	1			
	5305	Ατελής / έκκεντρη φόρτωση.	1	1	1	1	1			
	5306	Αστοχία συσκευασίας φορτίου.	1	1	1	1	1			
	5307	Πρόσκρουση φορτίου.	2	2	2	2	2			
	5308	Διακίνηση αντικειμένων μεγάλου μήκους.	2	2	2	2	2			
	5309	Χειρωνακτική μεταφορά βαρέων φορτίων	1	1	1	1	1			
	5310	Απόλυση χύδην υλικών. Υπερφόρτωση.	1	1	1	1	1			
	5311	Εργασία κάτω από σιλό.								
55400. Στοιβασμένα	5401	Υπερστοίβαση.	1	1	1	1	1			
	5402	Ανεπάρκεια πλευρικού περιορισμού σωρού.	1	1	1	1	1			

ΤΜΗΜΑ Γ

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Για κάθε "πηγή κινδύνων" που έχει επισημανθεί στους πίνακες του Τμήματος Β (στήλη 1), καταγράφονται οι φάσεις / υποφάσεις όπου υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης (στήλη 2), αναγράφονται οι σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που προβλέπουν τη λήψη μέτρων προστασίας (στήλη 3) και συμπληρώνονται τα κατά την κρίση του συντάκτη αναγκαία πρόσθετα ή ειδικά μέτρα προστασίας που επιβάλλονται από τις ιδιαίτερες συνθήκες ή απαιτήσεις του έργου (στήλη 4).

ΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΟΙ ΚΟΜΒΟΙ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Β		ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ	
(1). ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	(2). ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	(3). ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (*)	(4). ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ (**)
2101	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2102	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993	
2103	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2106	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2107	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2201	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2203	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2205	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
2206	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	

		Π.Δ. 225/89	
3302	Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
3303	Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
3304	Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
3501	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
4207	Φ1.1 Φ2.3	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
4403	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
5103	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
5105	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.2	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
5203	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
5204	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
5205	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88,	

7202	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
9101	Φ1.2	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
10102	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
10103	Φ1.1 Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2 Φ4.1	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	
10208	Φ1.2		
10304	Φ1.2 Φ2.1 Φ2.2 Φ2.3 Φ3.1 Φ3.2	Π.Δ.1073/81, Π.Δ.778/80, Π.Δ.305/96, ΥΠ. ΑΠΟΦ. 16440Φ.10.4/445/1993, Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 395/94, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 7/96, Π.Δ. 225/89	

(*) αναφέρονται οι διατάξεις της νομοθεσίας που περιέχουν τα απαιτούμενα κάθε φορά μέτρα (π.χ. άρθρο 38 παρ. 3 του Π.Δ. 1073/81)

(**) περιγράφονται μέτρα που κατά την κρίση του συντάκτη απαιτούνται για την προστασία των εργαζομένων, αλλά δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία ή η πρόβλεψη δεν είναι επαρκής για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Επίσης εδώ πρέπει να περιγραφούν και τα ειδικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις εργασίες που ενέχουν κινδύνους (βλ. άρθρο 3, παρ. 5 του Π.Δ. 305/96).

ΤΜΗΜΑ Δ

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Δίοδοι προσπέλασης στο εργοτάξιο και πρόσβασης στις θέσεις εργασίας.

Η προσπέλαση στο εργοτάξιο και η πρόσβαση στις θέσεις εργασίας θα γίνει από δημοτικές οδούς της Τ.Κ. Γριζάνου

2. Δίοδοι κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου.

Η διέλευση και παραμονή ατόμων στο χώρο του εργοταξίου απαγορεύεται εκτός από το εξουσιοδοτημένο για την κατασκευή προσωπικό του έργου.

3. Έλεγχος κυκλοφορίας.

. Θα υπάρξει έλεγχος της κυκλοφορίας όπου η ακανόνιστη κίνηση οχημάτων αποτελεί κίνδυνο για τους εργαζομένους. Αυτό συμπεριλαμβάνει κώνους, πινακίδες, ταινίες σημάνσεως, ή άλλες τεχνικές ή όργανα σύμφωνα με την περίπτωση.

. Κώνοι ή άλλα εξαρτήματα θα τοποθετούνται στην περιοχή των εργασιών και σε θέση τέτοια ώστε να δίνουν επαρκή προειδοποίηση στους οδηγούς για να αποφεύγεται η ανάγκη απότομου φρεναρίσματος. Εργασίες ή εξοπλισμός που βρίσκονται στο δρόμο θα προστατεύονται με κατάλληλες πινακίδες, φώτα, φράγματα, ή άλλους τρόπους. Τα προστατευτικά μέτρα θα τίθενται σε εφαρμογή πριν την έναρξη των εργασιών και θα απομακρύνονται όταν δεν υπάρχει ανάγκη προστασίας.

. Οι εργαζόμενοι ως ρυθμιστές κυκλοφορίας θα ασχολούνται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν απαιτείται να περάσουν αυτοκίνητα σε περιοχές όπου υπάρχουν οχήματα εργασίας ή εξοπλισμός που ίσως φράζουν μερικώς ή ολικώς τον δρόμο.

- Όταν δεν επαρκεί το υπάρχον σύστημα ρύθμισης της κυκλοφορίας ή όταν υλικά που απαιτούνται για την κατασκευή του έργου ή κατασκευές προεξέχουν και παρεμποδίζουν την κυκλοφορία.

- Όταν εργαζόμενοι ή εξοπλισμός απασχολούνται σε οποιαδήποτε θέση οδών, όπου επερχόμενα οχήματα δεν έχουν επαρκή προειδοποίηση.

- Για προστασία έκτακτης ανάγκης, όπου άλλα όργανα ρύθμισης κυκλοφορίας δεν είναι άμεσα διαθέσιμα.

- Σε κάθε περίπτωση όπου δεν παρέχεται επαρκής προστασία σε εργαζόμενους, εξοπλισμός και κυκλοφορίας μέσω άλλων τρόπων ρύθμισης κυκλοφορίας.

. Κάθε ρυθμιστής κυκλοφορίας θα είναι εφοδιασμένος και θα χρησιμοποιεί

- κατάλληλη ένδυση με φωσφορίζουσα ταινία

- κράνος με φωσφορίζουσα ταινία

- τρόπο επικοινωνίας με άλλους ρυθμιστές κυκλοφορίας της ομάδας όπου δεν είναι ορατοί μεταξύ τους

- φακό κατά τη διάρκεια της νύχτας

4. Σήμανση.

Στις θέσεις λειτουργίας μηχανημάτων θα τοποθετηθεί κατάλληλη σήμανση. Επίσης θα σημειθούν οι θέσεις όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης ανθρώπων ή αντικειμένων.

5. Μηχανήματα εργοταξίων.

- Στην ενότητα αυτή με τον όρο «μηχανήματα» νοούνται παντός είδους οχήματα καθώς και σταθερά, φορητά, κινητά ή αυτοκινούμενα μηχανήματα.

01. Οι ενδείξεις λειτουργίας και ασφάλειας όλων των μηχανημάτων πρέπει να είναι στην Ελληνική γλώσσα. Στην Ελληνική γλώσσα επίσης πρέπει να υπάρχουν οδηγίες λειτουργίας συντήρησης και ασφάλειας (**άρθρο 45, Π.Δ. 1073/81**).

02. Τα μηχανήματα πρέπει να έχουν :

α) ηλεκτρική συσκευή ακουστικών σημάτων

β) προβολείς για εμπρόσθια και οπίσθια κίνηση

γ) φρένα και χειρόφρενα

δ) φανούς ουράς

ε) σιγαστήρες

στ) προειδοποιητική σήμανση (**άρθρο 9, παράρτημα Ι Π.Δ. 105/95**).

03. Ο χειρισμός των μηχανημάτων πρέπει να διενεργείται μόνο από άτομα άνω των 18 ετών που έχουν επαρκή εμπειρία και άδεια χειριστού εφ' όσον αυτή απαιτείται (**άρθρο 46, Π.Δ. 1073/81**).
04. Πριν τη έναρξη οποιαδήποτε εργασίας επισκευής, συντήρησης, καθαρισμού ή ρυθμίσεως πρέπει τα μηχανήματα να ακινητούν, η δε ακινησία τους εξασφαλίζεται δια μανδάλωσης. Επίσης θα καταβιβάζονται ιστοί, κάδοι φόρτωσης και λοιπά κινητά μέρη (**άρθρο 48, Π.Δ. 1073/81**).
05. Όταν το μηχάνημα τελειώσει την εργασία της ημέρας αφήνεται εντελώς ακινητοποιημένο και χωρίς φορτίο (**άρθρο 50, Π.Δ. 1073/81**).
06. Η κίνηση και λειτουργία των μηχανημάτων γίνεται μακριά από ηλεκτροφόρους αγωγούς ασχέτου τάσεως. Σε αντίθετη περίπτωση λαμβάνονται πρόσθετα ειδικά μέτρα ασφαλείας (**άρθρο 78, Π.Δ. 1073/81**).
07. Τα μηχανήματα πρέπει να φέρουν μεταλλική πινακίδα στην οποία ν' αναγράφεται η επωνυμία του κατασκευαστή και πλήρη τεχνικά στοιχεία στην Ελληνική γλώσσα (**άρθρο 52, Π.Δ. 1073/81**).
08. Κοντά στο χειριστήριο των μηχανημάτων πρέπει να υπάρχουν πινακίδες που να γράφουν τα διάφορα όρια ασφαλείας του μηχανήματος. (**άρθρο 53, Π.Δ. 1073/81**).
09. Τα μηχανήματα τοποθετούνται σε θέσεις τέτοιες ώστε όλα τα κινητά ή ακίνητα μέρη τους να βρίσκονται μακριά από ηλεκτροφόρους αγωγούς ασχέτου τάσης (**άρθρο 56, Π.Δ. 1073/81**).
10. Τα μηχανήματα τοποθετούνται σε επιφάνεια στηρίξεως επαρκούς αντοχής. Η ευστάθεια τους πρέπει να εξασφαλίζεται διαρκώς (**άρθρο 54, Π.Δ. 1073/81**).
11. Ο χώρος λειτουργίας τους απομονώνεται με κατάλληλα περιφράγματα (**άρθρο 55, Π.Δ. 1073/81**).
12. Στα κινητά μέρη τους τοποθετούνται προφυλακτήρες. Γίνεται τακτικός έλεγχος όλων των μερών και εξαρτημάτων τους. (**άρθρο 60, Π.Δ. 1073/81**).
13. Η εγκατάσταση, ο έλεγχος και η συντήρηση του συνόλου των στοιχείων των μηχανημάτων εκτελείται από έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό. Ο χειριστής πρέπει να έχει εκπαιδευτεί επαρκώς στη χρήση τους και να γνωρίζει τους κινδύνους που προέρχονται απ' αυτήν. Ο χειριστής κατά τη διάρκεια λειτουργίας των μηχανημάτων ευρίσκεται σε θέση εκ της οποίας έχει πλήρη ορατότητα και εποπτεία της εργασίας τους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει πλήρης ορατότητα, τοποθετείται κι άλλος εργαζόμενος για να κατευθύνει με σήματα τους χειρισμούς (**άρθρο 64, Π.Δ. 1073/81**).
14. Δεν πρέπει να εγκαταλείπεται μηχάνημα με φορτίο ανυψωμένο ή αιωρούμενο (**άρθρο 66, Π.Δ. 1073/81**).
15. Απαγορεύεται η μεταφορά ανθρώπου με μηχανήματα που δεν προορίζονται για το σκοπό αυτό (**άρθρο 39, Π.Δ. 1073/81**).
16. Ο έλεγχος των μηχανημάτων πραγματοποιείται τουλάχιστον μία φορά το έτος και οπωσδήποτε πριν την έναρξη των εργασιών μετά από κάθε νέα εγκατάσταση (**άρθρο 67, Π.Δ. 1073/81**).
17. Τα μέσα συσκευασίας που χρησιμοποιούνται για την ανύψωση υλικών, πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της εργασίας και να είναι κατασκευασμένα από ανθεκτικά υλικά. Τα υλικά πρέπει να είναι τοποθετημένα με επιμέλεια και τάξη, ώστε να αποφεύγεται η μετατόπιση του κέντρου βάρους τους κατά την ανύψωση (**άρθρο 59, Π.Δ. 1073/81**).
18. Τα μηχανήματα στηρίζονται κατά το δυνατό σε οριζόντια θέση αφού εξομαλυνθούν οι τυχόν υπάρχουσες ανωμαλίες του εδάφους. Τοποθετούνται σε θέσεις που επιτρέπουν το ελεύθερο άνοιγμα των βραχιόνων (ποδαρικών) στήριξης ώστε η σταθεροποίησή τους να γίνεται ασφαλώς. Στις περιπτώσεις που η αντοχή του εδάφους και της επιφάνειας στήριξης των πελμάτων δεν είναι επαρκής τοποθετείται κατάλληλο υπόβαθρο προς επαρκή αύξηση της επιφάνειας στήριξης των (**άρθρο 72, Π.Δ. 1073/81**).
19. Η τοποθέτηση των μηχανημάτων αυτών πρέπει να γίνεται στον τυχόν, ελεύθερο εναέριων αγωγών, χώρο (**άρθρο 73, Π.Δ. 1073/81**).
20. Κατά τη διεξαγωγή της εργασίας πρέπει να υπάρχει άμεση οπτική επαφή του χειριστή και του αντικειμένου της εργασίας. Αλλιώς πρέπει να παρευρίσκεται κουμανταδόρος για το συντονισμό των κινήσεων του μηχανήματος (**άρθρο 74, Π.Δ. 1073/81**).
21. Στους εργαζόμενους που ασχολούνται πλησίον μηχανημάτων που προκαλούν υπερβολικό θόρυβο, χορηγούνται μέσα ατομικής προστασίας της ακοής (**άρθρο 102, Π.Δ. 1073/81**).
22. Τα ηλεκτροκίνητα μηχανήματα ελέγχονται πριν τη χρήση τους και ιδιαίτερα ως προς την κατάσταση μόνωσης των καλωδίων τροφοδοσίας και να έχουν απαραίτητως καλή γείωση. Για όλα τα μηχανήματα (ηλεκτροκίνητα, πετρελαιοκίνητα, κλπ.) πρέπει να ακολουθούνται οι κανόνες ασφαλείας για προστασία από τραυματισμό. (**άρθρο 47 και 49, Π.Δ. 1073/81**).

6. Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις –Φωτισμός

01. Οι φορητές λυχνίες (μπαλαντέζες) πρέπει να βρίσκονται σε άριστη κατάσταση και να τροφοδοτούνται με ηλεκτρικό ρεύμα, χαμηλής τάσης μέχρι 42 volt, μέσω ειδικού μετασχηματιστή **(άρθρο 80, 1073/81)**.

02. Κατά τη χρήση φορητών ηλεκτρικών συσκευών και μηχανημάτων που λειτουργούν με ηλεκτρικό ρεύμα, τάσεως 220/380 volt πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

A) Τα καλώδια τροφοδοσίας να ακολουθούν διαδρομές στις οποίες δεν δημιουργούνται κίνδυνοι από συνήθεις διακινήσεις προσωπικού, οχημάτων, υλικών κλπ.

B) Οι διαδρομές και οι θέσεις των καλωδίων πρέπει να επισημαίνονται.

Γ) Κατά την εγκατάσταση καλωδίων τροφοδοσίας επί δαπέδων, τα δάπεδα πρέπει να είναι ελεύθερα από χαλίκια και άλλα αιχμηρά αντικείμενα, λάδια, πετρελαιοειδή κ.α. εύφλεκτα υλικά.

Δ) Στις θέσεις συνήθους διέλευσης οχημάτων – μηχανημάτων τα διερχόμενα καλώδια τροφοδοσίας τοποθετούνται εντός ειδικών προστατευτικών δαπέδων επικαλύψεως.

Ε) Οι ρευματολήπτες και ρευματοδότες πρέπει να είναι στεγανού τύπου.

ΣΤ) Η όλη εγκατάσταση και τα καλώδια τροφοδοσίας πρέπει να περιλαμβάνουν αγωγό γείωσης. **(άρθρο 81, 1073/81)**.

7. Χώροι αποθήκευσης υλικών και τρόπος αποκομιδής αχρήστων.

Τα υλικά θα αποθηκεύονται σε επιλεγμένες θέσεις και τα άχρηστα θα απομακρύνονται με φορητά οχήματα.

8. Χώροι υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών.

Θα υπάρχουν στο εργοτάξιο αντίστοιχοι χώροι, κατά τη διάρκεια των εργασιών, καθώς και αποθήκη υλικών και εργαλείων. Στο χώρο αυτό θα υπάρχει φορητό φαρμακείο με τα απαραίτητα είδη πρώτων βοηθειών και ψυγείο.

9. Γενικές οδηγίες.

01. Οι εργαζόμενοι θα ενημερώνονται από τον υπεύθυνο του εργοταξίου για τους κινδύνους που ενδέχεται να παρουσιαστούν στην διάρκεια της εργασίας τους **(άρθρο 112, Π.Δ. 1073/81)**.

02. Οι εργαζόμενοι πρέπει να συνεργάζονται με τον εργοδότη τους για την εφαρμογή των κανόνων ασφαλείας **(άρθρο 114, παρ. 1, Π.Δ. 1073/81)**.

03. Δεν πρέπει να προξενούν βλάβες και να αφαιρούν τις προστατευτικές διατάξεις ασφαλείας **(άρθρο 114, παρ.3, Π.Δ. 1073/81)**.

04. Πρέπει να εφαρμοστούν ασφαλείς μέθοδοι εργασίας, τόσο για τους ίδιους όσο και για τους άλλους εργαζόμενους **(άρθρο 114, παρ.5, Π.Δ. 1073/81)**.

05. Η χρήση των μέσων ατομικής προστασίας που προτείνεται είναι υποχρεωτική για όλους τους εργαζόμενους και η χρήση κράνους για τους επισκέπτες **(άρθρο 103 Π.Δ. 1073/81 114, παρ.4, Π.Δ. 1073/81)**.

06. Η χρήση όλων των εργαλείων και μηχανημάτων θα γίνεται μόνο από έμπειρο προσωπικό **(άρθρο 46, Π.Δ. 1073/81)**.

07. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας θα είναι πάντα ελεύθεροι από υλικά και εμπόδια **(άρθρο 37, Π.Δ. 1073/81)**.

08. Σε περίπτωση παγετού ή μεγάλου ψύχους θα διακόπτονται οι εργασίες **(άρθρο 21, παρ.5, Π.Δ. 778/80)**.

09. Σε περίπτωση καύσωνα θα αποφεύγεται η παρατεταμένη εργασία σε ακάλυπτο χώρο, θα γίνονται συχνά διαλείμματα, θα χορηγούνται καλύμματα κεφαλής καθώς και άφθονο δροσερό νερό. Σε περιπτώσεις υπερβολικού καύσωνα θα διακόπτονται οι εργασίες. Κατά τη διάρκεια της εργασίας, καθώς και στα διαλείμματα, απαγορεύεται η χρήση οινόπνευματων ποτών από τους εργαζόμενους **(άρθρο 101, Π.Δ. 1073/81)**.

10. Καύσιμα υλικά πρέπει να φυλάσσονται σε κλειστά κουτιά σε ασφαλές μέρος **(άρθρο 96, Π.Δ. 1073/81)**.

11. Υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή προστατευτικών πρέπει να αποθηκεύονται χωριστά από τα άλλα υλικά **(άρθρο 4, παρ.2, Π.Δ. 778/80)**.

12. Για τη διαρκή επίβλεψη και επιμέλεια της εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων ασφαλείας πρέπει να παρίστανται, ανελλιπώς καθ' όλη τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας οι κατά τον Νόμο υπόχρεοι ή οι εκπρόσωποι αυτών **(άρθρο 111, Π.Δ. 1073/81)**.

13. Οι εργολάβοι και υπεργολάβοι οφείλουν διαρκώς να καθοδηγούν τους εργαζόμενους περί των κατά φάση εργασίας απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας.

14. Ο εργοδότης (ανάδοχος) ή ο εκπρόσωπός του υποχρεούται μόλις συμβεί εργατικό ατύχημα, να μεριμνήσει για την άμεση παροχή Α' Βοηθειών εις τον παθόντα και για τη μεταφορά του στο πλησιέστερο φαρμακείο ή σταθμό Α' Βοηθειών ή Νοσοκομείο ή Κλινική. Οφείλει επίσης να ειδοποιεί αμελλητί την πλησιέστερη Αστυνομική Αρχή και να αναγγείλει το ατύχημα στο οικείο Τμήμα Τεχνικής Επιθεώρησης Εργασίας και να διατηρεί αμετάβλητα τα στοιχεία που χρησιμεύουν στην εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος (**άρθρο 115, Π.Δ. 1073/81**).